ਬ੍ਰਹਮਪਾਲ @ ਸੰਮੇ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ

(2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2926)

07 ਅਗਸਤ, 2020

[ਐਨ. ਵੀ. ਰਮਾਣਾ, ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ੀਰ ਅਤੇ ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ ਜੇ.]

ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988:

ਧਾਰਾ 173 - ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ 45 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ - ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ - ਰੱਖੀ ਗਈ: ਧਾਰਾ 173 ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ - ਵਿਵਸਥਾ ਵੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ "ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ" ਮੌਜੂਦ ਹੈ - ਇੱਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ "ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ" ਹੋਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਦਾਰ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਵਿੱਚ ਵਰਤਮਾਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 45 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ - ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਖਤ ਪਹੁੰਚ ਹਾਈਪਰਟੈਕਨੀਕਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ - ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਸੀਮਾ – ਦੇਰੀ

ਦੇਰੀ:

ਦੇਰੀ ਦੀ ਮੁਆਫੀ - ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪਦੰਡ - ਆਯੋਜਿਤ: ਦੇਰੀ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਜੈਕੇਟ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਦੀ ਮੁਆਫੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਤਕਨੀਕੀਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ:

ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਨੂੰਨ - ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ - ਰੱਖੀ ਗਈ: ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉਪਚਾਰਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਬ੍ਰਹਮਪਾਲ @ ਸਮਾਏ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ

ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼:

ਸਮੀਕਰਨ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਅਤੇ "ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ" - ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ

ਹੋਲਡ: 1. ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲਜ਼ ਐਕਟ, 1988 ਦਾ ਅਧਿਆਇ XII ਇੱਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਕਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੋਡ ਹੈ ਜੋ ਦਾਅਵੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ, ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ, ਉਪਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇੱਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉਪਚਾਰਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 8 ਅਤੇ 9][509- ਐੱਫ-ਜੀ]

ਬੰਬਈ ਆਨੰਦ ਭਵਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ। (2009) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 61 : [2009] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1139; ਵਿਮਲਾ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ., (2019) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 186 : [2018] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 753 – 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

2.1 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੱਬੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੱਬੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਰੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 12][511- ਡੀ]

2.2 ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸ਼ਬਦ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਮਜਬੂਰੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਵਲ ਸਮਰੱਥਾ, ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। "ਇਹ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ"। [ਪੈਰਾ 13][511- ਈ]

ਚਿਨਾਮਰਕਥੀਅਨ ਉਰਫ਼ ਮੁਥੂ ਗੌਂਡਰ ਬਨਾਮ ਅਯਾਵੂ ਉਰਫ ਪੇਰੀਨਾ ਗੌਂਡਰ (1982) 1 ਐਸਸੀਸੀ 159 : [1982] 2 ਐਸਸੀਆਰ 146; ਮਦਨਲਾਲ ਫਕੀਰਚੰਦ ਦੁਧੇੜੀਆ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਚਾਂਗਦੇਓ ਸ਼ੂਗਰ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ [1962] 3 ਸਮਰਥਨ ਐਸਸੀਆਰ 973 – ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਜਸਟਿਸ ਜੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ, 14ਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

2.3 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਵਿੱਚ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨੱਬੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਪੀੜਤਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਠੋਸ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦਿਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ "ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ" ਮੌਜੂਦ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 14, 16 ਅਤੇ 17] [511- ਐੱਫ; 512- ਸੀ ਐੱਫ]

ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਬਨਾਮ ਧਰਤੀ ਧਨ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ (1977) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 166 : [1977] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 964 - 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਭਈਆ ਪੁੰਜਲਾਲ ਭਗਵਾਨਦੀਨ ਬਨਾਮ ਡੇਵ ਭਗਵਤਪ੍ਰਸਾਦ ਪ੍ਰਭੂਪ੍ਰਸਾਦ ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 120 : [1963] 3 ਐਸਸੀਆਰ 312; ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸਟੀਲ ਲਿਮਿਟੇਡ, (1970) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 806 : [1969] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 675 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

2.4 ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ "ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ" ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਉਦਾਰ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 18][512- ਜੀ]

ਪੇਰੂਮੋਨ ਭਗਵਤੀ ਦੇਵਾਸੋਮ, ਪੇਰੀਨਾਡੂ ਪਿੰਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਗਵੀ ਅੰਮਾ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਐਲਆਰਜ਼ ਦੁਆਰਾ, (2008) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 321 : [2008] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1; ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਬਨਾਮ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ, (2010) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 685 : [2010] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 597; ਮਨੀਬੇਨ ਦੇਵਰਾਜ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਮਿਉਂਸੀਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਬ੍ਰਿਹਾਨ ਮੁੰਬਈ (2012) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 157 – 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

2.5 ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਇੱਕ ਲਾਭਦਾਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਤਕਨੀਕੀਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਐਕਟ, 2015 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਪਾਰਕ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ, ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੀਫਾਈਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 22][514- ਐੱਫ-

ਜੀ] ਪੀ. ਰਾਧਾ ਬਾਈ ਬਨਾਮ ਪੀ. ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ (2019) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 445 : [2018] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 143 – 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

2.6 ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲਜ਼ ਐਕਟ ਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਆਖਿਆ ਵਪਾਰਕ ਦਾਅਵਿਆਂ ਜਿੰਨੀ ਸਖਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। [ਪੈਰਾ 22][515- ਈ]

2.7 ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਕਨੂੰਨ ਨੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ "ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ" ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। . ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਟ੍ਰੇਟ ਜੈਕੇਟ ਫਾਰਮੂਲਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਾਜਬਤਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤੋਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਘੋਰ ਅਣਗਹਿਲੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਦੇ ਅਯੋਗ ਰਵੱਈਏ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਉਪਰੋਕਤ ਅਖਤਿਆਰੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 23][515- ਐੱਫ-ਜੀ]

3. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ 45 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨੱਬੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਖ਼ਤ ਪਹੁੰਚ ਅਤਿ-ਤਕਨੀਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 24][515- ਐੱਚ; 516-ਏ-ਬੀ]

4. ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 25][516- ਸੀ]

[2009] 13 ਐਸ ਸੀਆਰ 1139	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 9**
[2018] 13 ਐਸ ਸੀਆਰ 753	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 9**
[1982] 2 ਐਸਸੀਆਰ 146	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 9**
[1962] 3 ਸਮਰਥਨ ਐਸਸੀਆਰ 973	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 9**
[1977] 2 ਐਸਸੀਆਰ 964	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 9**
[1963] ਐਸਸੀਆਰ 312	**ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 9**
[1969] 2 ਐਸਸੀਆਰ 675	**ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 9**
[2008] 11 ਐਸਸੀਆਰ 1	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 9**
[2010] 8 ਐਸਸੀਆਰ 597	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 9**
(2012) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ157	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 9**
[2018] 12 ਐਸ ਸੀਆਰ 143	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 9**

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2926।

2014 ਦੇ ਏ.ਓ. ਨੰਬਰ 266 ਵਿੱਚ ਨੈਨੀਤਾਲ ਵਿਖੇ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 17.10.2016 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਯੂਨਸ ਮਲਿਕ, ਅਨੀਸ਼ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਅਮਨ ਮਲਿਕ, ਸਮੀਰ ਮਲਿਕ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਮਿੱਢਾ, ਕਪਿਲ ਮਿੱਢਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰੀਤਿਕਾ ਜੁਨੇਜਾ, ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਆਸ਼ਰੀ, ਹਾਜ਼ਰ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸਨ।

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਐਨ.ਵੀ. ਰਮਾਣਾ, ਜੇ.

1. ਦੇਰੀ ਮਾਫ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ।

2. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

3. ਇਹ ਅਪੀਲ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਨੈਨੀਤਾਲ ਵਿਖੇ 2014 ਦੇ ਏ ਓ ਨੰਬਰ 266 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 17.10.2016 ਦੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 45 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

4. ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ: 26 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ, 15.04.2011 ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ, ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਸਾਈਕਲ ਸੜਕ 'ਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਇੱਕ ਟਰੱਕ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਗਈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬੈਕਲਾਈਟ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦੇ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਂਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੇ ਦਮ ਤੋੜ

ਦਿੱਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ) ਨੇ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। 07.02.2014 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 6% ਪੀਏ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਕੁੱਲ 2.24 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪੀਲ 45 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇੱਥੇ ਸੀ ਐਲ ਐਮ ਏ 6569/2014 ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਬਿਮਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦੇਰੀ ਲਈ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ।

5. ਮਿਤੀ 17.10.2016 ਦੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੇਰੀ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲ ਵੀ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਈ। ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਰੀ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਏ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ।

7. ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਛੋਟਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 45 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਦੇਰੀ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ? ਇਹ ਸਵਾਲ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਕਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

8. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਐਕਟ ਦਾ ਅਧਿਆਇ XII ਇੱਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਕਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੋਡ ਹੈ ਜੋ ਦਾਅਵੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ, ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ, ਉਪਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

9. ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉਪਚਾਰਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੰਬੇ ਆਨੰਦ ਭਵਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ, (2009) 9 ਐਸਸੀਸੀ 61 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ

ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਇੱਕ ਉਦਾਰ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ:

"**20.** ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਐਕਟ ਇੱਕ ਲਾਭਦਾਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਐਕਟ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਮਾਰੀ, ਜਣੇਪਾ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਸਟੇਟ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਐਕਟ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਟੈਕਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਢਿੱਲ-ਮੱਠ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲਵੇ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ, ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਦਾਰ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

10. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਮਲਾ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ, (2019) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 186 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮਿਲਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਸਖਤ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ:

"**15.** ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਦੁਹਰਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲਾਸਾ ਦੇਣ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਟੁਕੜਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਐਕਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸਖਤ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੁਰਘਟਨਾ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

11. ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਆਮ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 'ਤੇ ਇੱਕ ਝਾਤ ਮਾਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

173. ਅਪੀਲਾਂ1 - **(1)** ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੁਆਰਾ ਦੁਖੀ ਕੋਈ

ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨੱਬੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇਸ ਨਾਲ 25 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ 50 ਫੀਸਦੀ, ਜੋ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇ, ਜਮ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਾਉਂਦਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੱਬੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(2) ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੇਕਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

12. ਧਾਰਾ 173 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੱਬੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੱਬੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਰੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

13. ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸ਼ਬਦ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਮਜਬੂਰੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। 1 ਇਹ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਵਲ ਸਮਰੱਥਾ, ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।"

14. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਵਿੱਚ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ, ਨੱਬੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਢੁਕਵਾਂ ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹੱਦ ਕੀ ਹੈ

15. "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਬਨਾਮ ਧਰਤੀ ਧਨ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ, (1977) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 166 ਨੂੰ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

---

1 ਜਸਟਿਸ ਜੀ.ਪੀ. ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੰਘ, 14ਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਪੰਨਾ 519

2 ਚਿਨਾਮਰਕਥੀਅਨ ਉਰਫ਼ ਮੁਥੂ ਗੌਂਡਰ ਬਨਾਮ ਅਯਾਵੂ ਉਰਫ਼ ਪੇਰੀਆਨਾ ਗੌਂਡਰ, (1982) 1 ਐਸਸੀਸੀ 159

3 ਮਦਨਲਾਲ ਫਕੀਰਚੰਦ ਦੁਧੇੜੀਆ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਚਾਂਗਦੇਓ ਸ਼ੂਗਰ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ, 1962 ਸਮਰਥਨ (3) ਐੱਸ ਸੀਆਰ 973

"**10.** ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਰੀਕੇ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਾਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ, ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ 'ਤੇ, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤਣ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

16. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ[ਭਈਆ ਪੁੰਜਲਾਲ ਭਗਵਾਨਦੀਨ ਬਨਾਮ ਦਵੇ ਭਾਗਵਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪ੍ਰਭੂਪ੍ਰਸਾਦ, ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 120 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿਓ; ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸਟੀਲ ਲਿਮਿਟੇਡ, (1970) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 806]। ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਾਡਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਠੋਸ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

17. ਦੂਸਰਾ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦਿਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਜੇ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ "ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ" ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

18. ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਨੱਬੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦੀ ਅਖਤਿਆਰੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਪਰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ "ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ" ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੇਰੂਮੋਨ ਭਗਵਤੀ ਦੇਵਾਸੋਮ, ਪੇਰੀਨਾਡੂ ਪਿੰਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਗਵੀ ਅੰਮਾ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਲ.ਆਰ, (2008) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 321, ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ:

"**13.** ... "ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ, ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੀ ਕਿਸਮ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਾਜਬ, ਵਿਹਾਰਕ, ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਉਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਵਿੱਚ "ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਠੋਸ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਦੋਂ ਦੇਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਢਿੱਲ-ਮੱਠ ਵਾਲੀ ਚਾਲਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਇੱਛਾ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

19. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਬਨਾਮ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ, (2010) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 685 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ:

"**25.** ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਵੇਂ "ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਉਸਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਪਵੇ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਹੀ ਆਚਰਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ "ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ" ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਇਸਦੇ ਆਮ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

26. ਸੀਮਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਸਾਰਥਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੇ ਹੱਕ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਤੀਜੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਸਰੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਚੁਕਵੇਂ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾ ਕੇ ਦੇਰੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹਣਾ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੋਵੇਗਾ। , ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਦੇਰੀ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ, ਡਿਫਾਲਟ ਜਾਂ ਅਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਨਿਆਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤਦ ਹੀ ਨਿਆਂ ਦਾ ਅੰਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਧਿਰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਪਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਚੌਕਸੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

20. ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ "ਵਾਜਬਤਾ" ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ "ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ" ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਾਰੇ ਸਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਿੱਥੇ ਦੇਰੀ ਬੇਲੋੜੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ

ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਠੋਸ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

21. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਨੀਬੇਨ ਦੇਵਰਾਜ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਬ੍ਰਿਹਾਨ ਮੁੰਬਈ, (2012) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 157 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ:

"**23**. ਜਿਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਸੱਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ-ਪੱਖੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਪਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਕਿ ਸਫਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ ਖਰਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

24. ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਤਮਕ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਵਿੱਚ ਸਮੀਕਰਨ "ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ" ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਰੰਗ ਮਿਲੇਗਾ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਸੱਚੇ ਸੁਭਾਅ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਲਈ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮਨਘੜਤ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

22. ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਇੱਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਤਕਨੀਕੀਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਐਕਟ, 2015 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਪਾਰਕ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੀਫਾਈਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪੀ. ਰਾਧਾ ਬਾਈ ਬਨਾਮ ਪੀ. ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ, (2019) 13 ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 445, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਵਾਰਡ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੁਦ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਾਲ ਬੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਨੁਸਖ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 'ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ'। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ:

"**36.1** ਪਹਿਲਾਂ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਝਗੜੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੁਸ਼ਲ ਵਿਕਲਪਿਕ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ ਤੇਜ਼ ਹੱਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 34(3) ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰੰਭ ਅਤੇ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਾਪੂਲਰ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੇਸ [ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਪਾਪੂਲਰ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ, (2001) 8 ਐਸਸੀਸੀ 470] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅੰਤਮਤਾ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਮਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 17 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਤਾਂ 120 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੱਲ ਦੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਅੰਤਮਤਾ ਵੀ ਅਧੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ 120 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲਜ਼ ਐਕਟ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਆਖਿਆ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵਪਾਰਕ ਦਾਅਵਿਆਂ ਜਿੰਨੀ ਸਖਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

23. ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਕਨੂੰਨ ਨੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ "ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ" ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ". ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਟ੍ਰੇਟ ਜੈਕੇਟ ਫਾਰਮੂਲਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਾਜਬਤਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤੋਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਘੋਰ ਅਣਗਹਿਲੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਦੇ ਅਯੋਗ ਰਵੱਈਏ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਉਪਰੋਕਤ ਅਖਤਿਆਰੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰੇਗੀ।

24. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ

45 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨੱਬੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਖ਼ਤ ਪਹੁੰਚ ਅਤਿ-ਤਕਨੀਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ।

25. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਉਕਤ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਭੇਜਦੇ ਹਾਂ।

26. ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਪੀਲ ਸਾਲ 2014 ਦੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਇਸਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ **ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।**

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।



PALLAV THAKUR ADVOCATE